

TEHTÄVIÄ MUSEON NÄYTTELYIHIN

**Caj Bremer, Sakari Piippo,
Yhden kuvan manifesti**

13.9.2019–5.1.2020

Tämän tehtävämateriaalin tarkoitus on innostaa

pohtimaan tarkemmin Suomen valokuvataiteen museon näyttelyiden Sakari Piippo: *Eräitä huomioita Suomen poliittisesta järjestelmästä*, Caj Bremer: *Suomalainen arkipäivä* sekä *Yhden kuvan manifesti* teemoja.

Tehtävämateriaalin harjoitukset, kysymykset ja resurssit pyrkivät tarjoamaan vaihtoehtoisia tapoja tarkastella ihmisiä, paikkoja ja historiaa valokuvan kautta sekä mahdollisuuksia syventyä valokuvan mahdollisuuksiin tutkivassa ja luovassa työskentelyssä.

Tehtävissä painotetaan etenkin mediakasvatuksellista ja kuvajournalistista näkökulmaa. Tehtäviä kannattaa soveltaa oppilaiden lähtötason ja taustatietojen mukaan.

Materiaalin tehtävät on jaettu kahteen osaan:

POHDI ja SYVENNY.

POHDI-tehtävät ovat keskustelutehtäviä tai harjoituksia, jotka sopivat toteutettavaksi näyttelyssä vierailun aikana joko parin kanssa, yksin tai pienryhmissä.

SYVENNY-tehtävät kannustavat tutkimaan aihetta omasta näkökulmasta sekä oman tekemisen kautta ja soveltuvat toteutettaviksi etenkin näyttelykäynnin jälkeen.

TEKSTI JA TOIMITUS:

Roope Laukkanen, kuvataidepedagogi, Laura Porola, museolehtori /
Suomen valokuvataiteen museon yleisötyö

KUVA (YKSITYISKOHTA): Sakari Piippo: sarjasta *Eräitä huomioita Suomen poliittisesta järjestelmästä*, 2015–2019.

GRAAFINEN SUUNNITTELU: Anna Neva

S U O M E N
V A L O K U V A
T A I T E E N
M U S E O

Sakari Piippo: *Eräitä huomioita Suomen poliittisesta järjestelmästä*

Eräitä huomioita Suomen poliittisesta järjestelmästä on valokuvaaja Sakari Piipon dokumentaarinen trilogia. Teoksessa liikutaan poliittisen vallan huipulta valtioneuvoston tiedotustilaisuuksista kunnanvaltuustojen kokoussaleihin ja vaalien alla äänestyspaikoille.

Otsikoihin nousevien loistokkaiden vaalivoittojen, kärkipoliitikkojen välisten valtapelien ja koko kansaa kiinnostavien kohupäätösten sijaan tässä hiljaisessa teoksessa tarkastellaan politiikan kuivakkaa arkipuurtamista: ryppyyn istuttuja puvuntakkeja, pitkiksi venyviä valtuustokokouksia ja ostosreissun yhteydessä suoritettua pientä mutta arvokasta rituaalia, äänestämistä.

Yhden kuvan manifesti

Yhden kuvan manifesti on näyttely, joka painottaa yhden kuvan merkityksellisyyttä. Näyttelyssä taiteilijat yrittävät näyttää kaiken tarvittavan yhdessä teoksessa ilman, että sitä tukevat rinnakkaiset teokset samalta tekijältä tai laajat tekstit. Yhden valokuvateoksen itsenäisyyden painottaminen on poliittinen teko aikana, joka juhlii sarjallisuutta.

Näyttelyn taitelijat: **Marja Pirilä, Harri Pälviranta, Maija Annikki Savolainen ja Maija Tammi.**

Caj Bremer: *Suomalainen arkipäivä*

Näyttely on Caj Bremerin (s. 1929), suomalaisen reportaasikuvauksen uudistajan, klassikkovalokuvasarja *Suomalainen arkipäivä* (1971). Kunnianhimoinen Suomalainen arkipäivä -hanke syntyi, kun Bremer irrottautui päivittäisestä lehti työstään ja kiersi Suomen Kulttuurirahaston apurahan turvin ympäri maata. Kuvasarjassa Bremer halusi kuvata tavallista ihmistä ja hänen ympäristöään, kaupungistumista sekä maalaismaiseman väistymistä modernin maailman tieltä. Kameransa Bremer kohdisti epäkohtiin ja nosti esille muun muassa ihmisten asumisympäristöä sekä massamuuttoa Ruotsiin.

Bremer kuvasi vuoden ajan materiaalia, josta syntyi kahdentoista kuva- ja tekstikokonaisuuden näyttely, jonka muoto jäljitteli lehden taittoa. Näyttelyn tekstit syntyivät yhteistyössä Bremerin Viikkosanomien kollegan, toimittaja Ulla-Maija Kivikurun kanssa. *Suomalainen arkipäivä* oli esillä ensimmäisen kerran Porvoon taidehallissa vuonna 1972. Myöhemmin kokonaisuus kiersi Suomea ja oli esillä myös Tukholman kaupunginmuseossa sekä Lontoon The Photographers' Galleryssä.

SIVU 6

SUOMALAINEN ARKI

TAVOITTEET

Auttaa oppijaa havainnoimaan ympäristöään kuvallisen työskentelyn avulla.

Kannustaa oppijaa pohtimaan omaa arkeaan suhteessa historiaan.

Vahvistaa oppijan omaa visuaalista ajattelua ja yksityiskohtien hahmotuskykyä.

OPS

Laaja-alaiset osaamistavoitteet:

L1 L2

Kuvataide:

S1 S2

T1 T2 T3 T4 T9

SIVU 7

KAUPUNKILEIKKEJÄ

TAVOITTEET

Rohkaista oppijaa tutustumaan ympäristöönsä leikin tai pelin avulla.

Kehittää oppijan ryhmätyötaitoja ja sosiaalisia valmiuksia.

Tutustua kuva-reportaaseihin kuvallisen työskentelyn avulla.

OPS

Laaja-alaiset osaamistavoitteet:

L1 L2 L4 L5

Kuvataide:

S2

T1 T2 T3 T5 T6 T11

SIVU 8

MUSTAVALKOINEN MAAILMA

TAVOITTEET

Kehittää oppijan kuvallista ymmärrystä ja hahmotuskykyä.

Kannustaa oppijaa monipuoliseen kuvalliseen työskentelyyn.

Rohkaista oppijaa keskustelemaan kuvista.

OPS

Laaja-alaiset osaamistavoitteet:

L1 L2 L4 L5

Kuvataide:

S1 S2

T1 T2 T3 T5 T6 T9

SIVU 10

YHDEN KUVAN MANIFESTI

TAVOITTEET

Laajentaa oppijan kuvallista ilmaisua.

Kehittää oppijan visuaalista ajattelua ja kuvanlukutaitoa.

Rohkaista oppijaa keskustelemaan ja ilmaisemaan omia näkökulmiaan.

OPS

Laaja-alaiset osaamistavoitteet:

L1 L2

Kuvataide:

S1 S2

T1 T2 T3 T5 T6 T8

KUVAT(RAJATTU):
Cai Bremer, sarjasta Suomalainen arkipäivä, 1973, d2003:23/3
Sakari Piippo: sarjasta Eräitä huomioita Suomen poliitisesta järjestelmästä, 2015–2019.

SIVU 11

SUOMALAINEN ARKI**TAVOITTEET**

Auttaa oppijaa havainnoimaan ympäristöään kuvallisen työskentelyn avulla.

Kannustaa oppijaa pohtimaan omaa arkeaan ja identiteettiään suhteessa yhteiskuntaan ja historiaan.

Vahvistaa oppijan omaa visuaalista ajattelua ja yksityiskohtien hahmotuskykyä.

OPS

Laaja-alaiset osaamistavoitteet:

L1 L2 L5

Kuvataide:

S1 S2

T1 T2 T3 T5 T6 T8 T9

SIVU 13

**YHTEISKUNTA
MURROKSESSA****TAVOITTEET**

Johdattaa oppija tutustumaan journalistiseen työskentelytapaan ja ajatteluun kuvareportaasin avulla.

Kehittää oppijan omaa ääntä ja kuvallista kerrontaa.

Rohkaista oppijan laaja-alaista ajattelua ympäristön ja yhteiskunnan prosesseista ja ilmiöistä.

OPS

Laaja-alaiset osaamistavoitteet:

L1 L2 L4 L5

Kuvataide:

S1 S2

T1 T2 T3 T5 T6 T8 T11

SIVU 15

RAKENNETTU KUVA**TAVOITTEET**

Kannustaa oppijaa pohtimaan sosiaalisen median kuvakulttuureja.

Kehittää oppijan kykyjä toimia osana ryhmää.

Johdattaa oppija tutustumaan erilaisiin kuvan tuottamisen tapoihin ja kuvan lukemisen haasteisiin.

OPS

Laaja-alaiset osaamistavoitteet:

L1 L2 L4 L5

Kuvataide:

S1 S2

T1 T2 T3 T4

SIVU 16

VALLAN KUVAT**TAVOITTEET**

Ohjata oppija tarkastelemaan median kuvastoja jotka liittyvät politiikkaan ja yhteiskunnan toimintaan.

Haastaa oppija pohtimaan kuvien vaikutusta omaan ajatteluunsa ja maailmankatsomukseensa.

Rohkaista oppijaa tekemisen kautta tutustumaan erilaisiin kuvan vaikuttamisen mahdollisuuksiin.

OPS

Laaja-alaiset osaamistavoitteet:

L1 L2 L4 L5

Kuvataide:

S1 S2

T1 T2 T3 T5 T6 T8 T11

SOPII KAIKILLE IKÄRYHMILLE!

Varaa ryhmällesi työpaja:
Vaikuttava kuva

Voiko valokuvalla vaikuttaa? Millaisia ovat valokuvan historialliset, poliittiset ja sosiaaliset vaikutusmahdollisuudet? Työpajassa tutustutaan Suomen Valokuvataiteen Museon ajankohtaisiin näyttelyihin ja kuvan vaikutusmahdollisuuksiin oman tekemisen kautta. Paja kannustaa oman mielipiteen ilmaisuun ja yhteiskunnallisten teemojen pohtimiseen.

Työpaja tukee OPS:in oppiaineita: Kuvataide, Yhteiskuntaoppi, Filosofia, Äidinkieli ja kirjallisuus.

Lisätiedot: valokuvataiteenmuseo.fi/kouluille

Varaa näyttelyopastus tai *Vaikuttava kuva* -työpaja: workshop@fmp.fi tai 09-6866 3621, ti-pe klo 9–12.

SIVU 17

SENSUURI

TAVOITTEET

Tukea oppijan omaa tiedonmuodostuksen prosessia.

Rohkaista oppijaa ilmaisemaan omia mielipiteitään ja ottamaan kantaa yhteiskunnallisiin teemoihin.

Vahvistaa oppijan visuaalista ilmaisua.

OPS

Laaja-alaiset osaamistavoitteet:

L1 L2 L4 L5

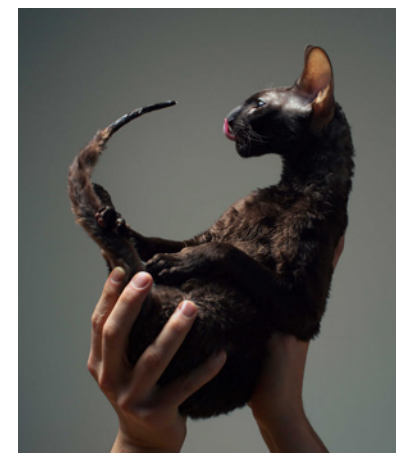
Kuvataide:

S1 S2

T1 T2 T3 T5 T6 T8 T11

SIVU 19

YHDEN KUVAN
MANIFESTI

TAVOITTEET

Laajentaa oppijan kuvallista ilmaisua.

Kehittää oppijan visuaalista ajattelua ja kuvanlukutaitoa.

Rohkaista oppijaa keskustelemaan ja ilmaisemaan omia näkökulmiaan.

OPS

Laaja-alaiset osaamistavoitteet:

L1 L2

Kuvataide:

S1 S2

T1 T2 T3 T5 T6 T8

KUVAT(RAJATTU):
Sakari Piippo: sarjasta Eräitä huomioita Suomen politiisesta järjestelmästä, 2015–2019.
Maija Tammi: Ouroboros, 2019.

SUOMALAINEN ARKI

Tehtävät liittyvät teossarjoihin Caj Bremer: Suomalainen arkipäivä, Monivivahteinen Suomi, Härmä ja Ämmänsaari

Caj Bremer tunnetaan yhtenä suomalaisen kuvajournalismin merkittävimmistä edustajista. Hän toimi pitkään lehtikuvaajana ja vuonna 1968 hän kiersi kuvaamassa näyttelyään varten taiteilija-apurahan avulla, joka myönnettiin ensimmäistä kertaa valokuvaajalle. Bremerin kuvista syntyneet kuvareportaasit ikuistivat suomalaisten perheiden arkea ja samalla ne rakensivat aktiivisesti tarinaa siitä, millaista suomalainen arkipäivä, ja suomalaisuus, on.

POHDI

Jakautukaa pareiksi tai pieniin ryhmiin. Keskustelkaa seuraavista kysymyksistä tutkiessanne Caj Bremerin valokuvia suomalaisesta arkipäivästä:

Onko kuvissa oman arkenne tuttuja tilanteita tai asioita? Mitä?

Mitä asioita löydätte kuvista, jotka viittaavat menneisyyteen?

Miten maaseudun ja kaupungin arki eroaa toisistaan? Millainen tunnelma kuvissa on? Millaisia tunteita ne herättävät?

Voitte halutessanne kirjata ylös hahmoja, paikkoja, tilanteita ja esineitä. Tätä materiaalia voi käyttää hyväkseen esimerkiksi luovan kirjoittamisen harjoituksessa

SYVENNY

Caj Bremer on koko uransa ajan ollut kiinnostunut ihmisistä tämän ympäristöissä. Tarkka katse ja lempeä huumori ovat olennainen osa Bremerin valokuvia, myös karun arjen keskellä.

Tarvikkeet: Kuvausvälineet (puhelimet, tabletit tai kamerat) sekä muistiinpanovälineet (tietokone tai paperia ja kynä).

Työskentelyohjeet:

Tarkastelelkaa yhdessä Caj Bremerin kuvaa ja keskustelkaa seuraavista kysymyksistä:

Muistuttaako kuvan arki omaanne?

Millaista arkea uskotte kuvan henkilöiden eläneen?

Miten arki on muuttunut siitä, kun kuva on otettu?

Keskustelun jälkeen jokainen tuo mukanaan seuraavalle oppitunnille jonkin esineen, joka liittyy heidän arkeensa. Esine voi olla esimerkiksi hammasharja, muki, lelu, tai mikä tahansa esine, joka on läsnä arjessa.

Keskustelkaa esineistä yhteisesti. Jokainen saa kertoa, minkä esineen on tuonut mukanaan ja miten se on osa omaa arkea. Pohtikaa, mitä esineet kertovat nyky-suomalaisesta arjesta.

Laittakaa kaikki esineet tämän jälkeen yhteen paikkaan, kuten pöydälle tai lattialle.

Piirtäkää sitten mahdollisimman monta tuomistanne esineistä yhdelle paperille, täyttäen kaiken paperilla olevan tyhjän tilan.

Valmiit kuvat voi asettaa esille esimerkiksi *Meidän arkemme* -näyttelyksi.

KAUPUNKILEIKKEJÄ**Tehtävät liittyvät teossarjoihin Caj Bremer: Kivikunta, Lapsen Maisema ja Kukkaketo**

Bremer kuvasi maaseudulla ja kaupungeissa. Kaikissa hänen kuvaamissaan ympäristöissä, betonilähiöissä ja navetoissa, lapset leikkivät ja elivät erilaisten ympäristöjen keskellä.

POHDI

Katsokaa Caj Bremerin kuvia edellä mainituista kokonaisuuksista ja keskustelkaa yhdessä seuraavista kysymyksistä:

Kuvitelkaa, miltä kuvien paikat, henkilöt ja tapahtumat näyttävät lapsen silmin?

Millaisia tuntemuksia ja ajatuksia teissä herää?

Miten lapsen arki kaupungissa ja maalla on eronnut toisistaan kuvien perusteella?

SYVENNY

Lehtikuvaajana Caj Bremer toimi yhteistyössä toimittajien kanssa. Tuloksena olivat usein kuvaa ja tekstiä yhdistävät kuvareportaasit, jotka lähestyivät Bremerin valitsema aiheita inhimillisestä näkökulmasta.

Tarvikkeet: Kuvausvälineet (puhelimet, tabletit tai kamerat) sekä muistiinpanovälineet (paperia ja kynä).

Työskentelyohjeet:

Aloittakaa tehtävä keskustelemalla ensin yhteisesti hauskoista tavoista tutustua ympäristöön leikkien tai pelien avulla.

Suunnitelkaa yhdessä uusi leikki tai peli, ja lähtekää sen avulla tutustumaan omaan ympäristöönne (esimerkiksi kouluun tai lähiympäristöön).

Ottakaa ympäristöstänne kuvia ja muistiinpanoja leikin tai pelin ohessa.

Kerätkää lopuksi kaikki ottamanne kuvat ja muistiinpanot yhteen ja keskustelkaa niistä. Löysittekö uusia, mielenkiintoisia asioita ympäristöstänne?

Tehkää kerätyistä kuvista ja muistiinpanoista sekä omista leikki tai pelikokemuksistanne kuvareportaaseja, jotka kertovat lähiympäristöstänne!

Reportaasit voivat vastata esimerkiksi seuraaviin kysymyksiin:

Millainen ympäristönne on?

Millaisia jännittäviä tai mielenkiintoisia paikkoja ja asioita sieltä löytyy?

Millaisen leikin tai pelin avulla tutustuitte ympäristöönne ja millainen kokemus se oli?

KUVAREPORTAASI

Reportaasi on laaja kuvista ja tekstistä koostuva juttu-kokonaisuus. Se ei välttämättä ole tuore ja ajankohtainen samalla tavalla kuin uutinen. Reportaasi on henkilökohtaisempi kuin uutinen. Se käsittelee aihettaan tai teemaansa laajasti ja voi yhdistää faktaa, haastatteluja sekä tekijän henkilökohtaisia havaintoja ja ajatuksia.

Kuvareportaasi voi sisältää hyvin vähän tekstiä, koska kuvien itsessään on tarkoitus kertoa aiheesta.

Lähde: Mediakompassi (http://vintti.yle.fi/yle.fi/mediakompassi/mediakompassi/7-luokkalaiset/mediataju/kuvien_tulkinta/reportaasi.htm, tarkistettu 20.8.2019)

MUSTAVALKOINEN MAAILMA

Tehtävät liittyvät teossarjoihin Sakari Piippo: Eräitä huomioita Suomen poliittisesta järjestelmästä & Caj Bremer: Suomalainen arkipäivä

POHDI

Jakautukaa pareiksi tai pieniin ryhmiin. Keskustelkaa seuraavista kysymyksistä tutkiessanne Sakari Piipon kuvia poliitikoista, poliittisista tapahtumista ja päätöksentekoon liittyvistä tapahtumista.

Miten Piippo on kuvannut kohteitaan? Millainen tunnelma kuvissa on?

Millaisia ajatuksia kuvat sinussa herättävät?

Tiedätkö, miten suomalainen päätöksentekoprosessi toimii? Ovatko kuvien esineet ja ihmiset tuttuja?

Osaatteko arvioida, miksi osaa Piipon kuvista on haluttu kieltää näyttämästä eli sensuroida?

SYVENNY

Sekä Sakari Piippo että Caj Bremer esittävät näyttelyissään mustavalkoisia valokuvia. Mustavalkoinen valokuva edelsi värivalokuvaa, mutta väritön valokuvaus on kuitenkin yhä monien valokuvaajien intohimo sekä useiden valokuvaajien harrastus. Mustavalkoisessa valokuvassa erityisesti valot ja varjot korostuvat.

Tarvikkeet: Kuvausvälineitä (puhelimia, tabletteja tai kameroita) sekä hiiltä, lyijykyniä, kumeja, teroittimia ja paperia.

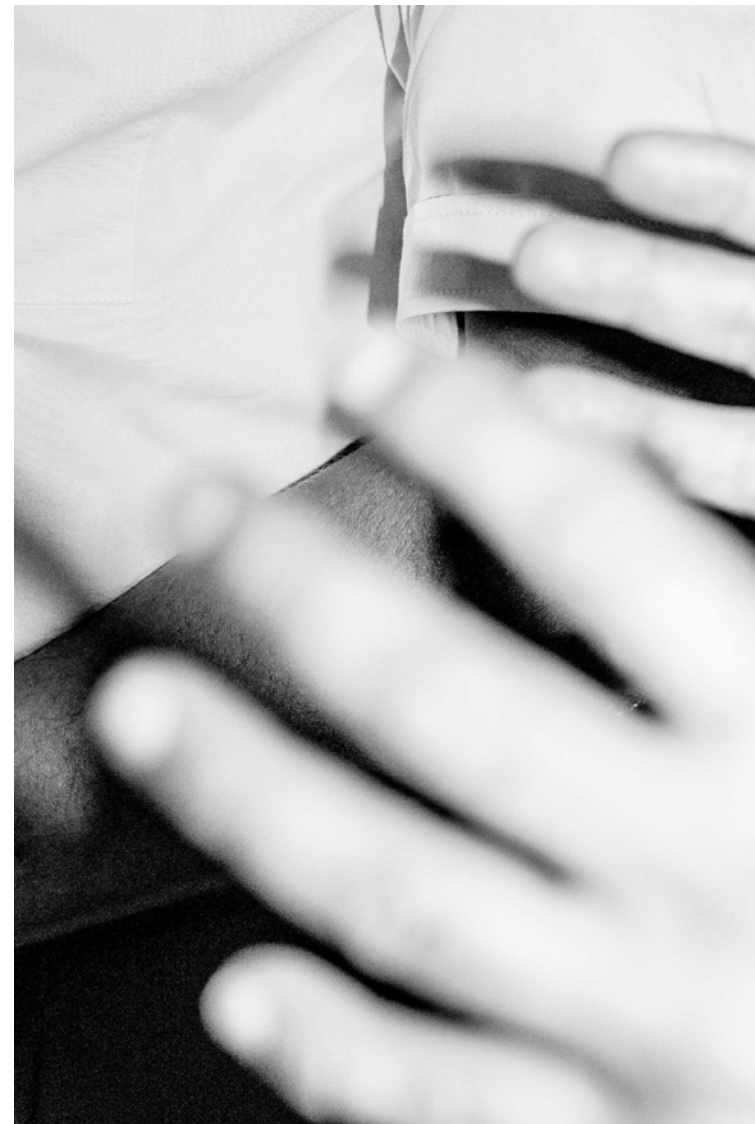
Työskentelyohjeet:

Katsokaa ensin Sakari Piipon kuvaa. Tutkikaa, millaisia valoja ja varjoja sekä niiden liukumia kuvassa on.

Ottakaa seuraavaksi kuva lähiympäristöstänne. Voitte esimerkiksi ottaa kuvan jostain tietystä esineestä, henkilöstä tai ulkona maisemasta. Muokatkaa tämän jälkeen kuva mustavalkoiseksi esimerkiksi puhelimen, tabletin tai tietokoneen kuvankäsittelyohjelman avulla. Tutkikaa, miten lisäämällä kontrastia kuvaan saa aikaan jyrkempiä valojen ja varjojen vaihtelua.

Seuraavaksi toteuttakaa ottamastanne kuvasta piirustus, jossa tutkitte valojen ja varjojen vaihtelua. Piirustuksen ei tarvitse olla realistinen kopio valokuvasta.

Tarkastelkaa lopuksi yhdessä ottamianne valokuvia ja tekemiänne piirustuksia.

KUVA: Sakari Piippo: sarjasta Eräitä huomioita Suomen poliittisesta järjestelmästä, 2015–2019.

YHDEN KUVAN MANIFESTI

Tehtävät liittyvät

Yhden kuvan manifesti -näyttelyn teoksiin

Yhden kuvan manifesti on kannanotto aikana, jolloin sarjallisuus eli useiden kuvien esittäminen yhdessä näyttelyssä on osa valokuvan esittämisen valtavirtaa. Yhden kuvan manifestissa joukko taiteilijoita ovat haastaneet itsensä ja katsojat pysähtymään yhden valokuvan äärelle ihmettelemään ja tarkastelemaan yhden kuvan mahdollisuuksia.

POHDI

Tarkastelkaa Yhden kuvan manifestin teoksia ja keskustelkaa seuraavista kysymyksistä yhdessä ryhmän kanssa:

Mitä näette teoksissa?

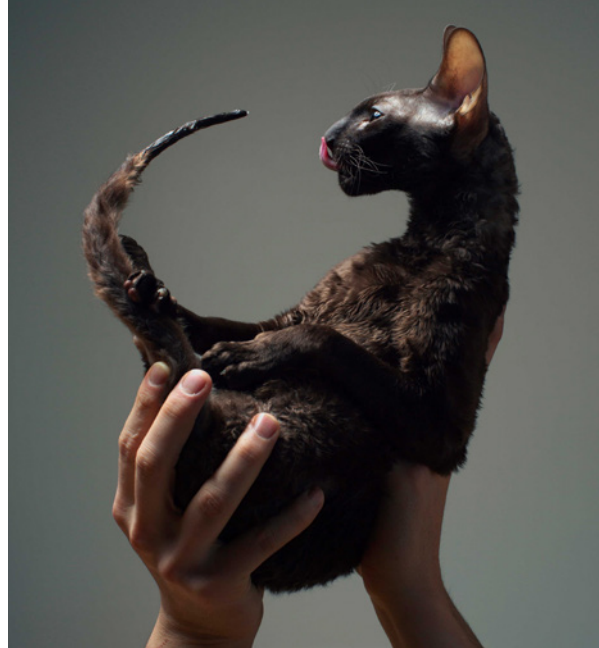
Millaisia tuntemuksia, ajatuksia ja mielikuvia näyttelyn teokset herättävät?

Millaisia tarinoita kuvittelette teoksiin liittyvän?

Riittääkö yksin kuva kertomaan kaiken tarpeellisen?

SYVENNY

Yhden kuvan manifesti korostaa yhden kuvan merkitystä ja yhden kuvan äärelle asettumista. Nykyisessä kuvavirrassa, jonka kohtaamme ympäristössämme ja mediassa, voi olla hankala keskittyä vain yhteen merkitykselliseen kuvaan.

Tarvikkeet: Kuvausvälineet (puhelimet, tabletit tai kamerat) sekä muita kuvan tuottamisen välineitä kuten kyniä, tusseja, maaleja ja paperia.

Työskentelyohjeet:

Jokainen tuo tunnille mukaansa yhden itselleen merkittävän kuvan.

Keskustelkaa valitsemistanne kuvista yhteisesti seuraavien kysymysten avulla:

Miksi juuri tämä yksi kuva on merkittävä?

Millaisia teemoja kuvaan liittyy?

Tuottakaa oma kuvanne näyttelyn teemalla: Yhden kuvan manifesti käyttäen inspiraationa tai lähtökohtana valitsemaanne merkittävää kuvaa. Tuottamanne kuva voi olla valokuva, piirustus, maalaus tai monimmediateos.

Keskustelkaa lopuksi yhteisesti tuottamistanne kuvista ja Yhden kuvan manifesti -teemasta.

SUOMALAINEN ARKI

Tehtävät liittyvät teossarjoihin Caj Bremer: Suomalainen arkipäivä, Monivivahteinen Suomi, Härmä ja Ämmänsaari

Caj Bremer tunnetaan yhtenä suomalaisen kuvajournalismin merkittävimmistä edustajista. Hän toimi pitkään lehtikuvaajana ja vuonna 1968 hän kiersi kuvaamassa näyttelyään varten taiteilija-apurahan avulla, joka myönnettiin ensimmäistä kertaa valokuvaajalle. Bremerin kuvista syntyneet kuvareportaasit ikuistivat suomalaisten perheiden arkea ja samalla ne rakensivat aktiivisesti tarinaa siitä, millaista suomalainen arkipäivä, ja suomalaisuus, on.

POHDI

Jakautukaa pareiksi tai pieniin ryhmiin. Keskustelkaa seuraavista kysymyksistä tutkiessanne Caj Bremerin valokuvia suomalaisesta arkipäivästä:

Onko kuvissa esiintyvien ihmisten arki erilaista kuin omanne?

Miten maaseudun ja kaupungin arki eroaa toisistaan? Ovatko erot nykypäivänä yhtä selkeät?

Millainen on kuvaajan katse ja miten se vaikuttaa kuvien lukemiseen?

Millaista on kuvien esittämä suomalaisuus?

Onko suomalainen arkipäivä ja ajatus suomalaisuudesta muuttunut?

Voitte halutessanne kirjata ylös hahmoja, paikkoja, tilanteita ja esineitä. Tätä materiaalia voi käyttää hyväkseen esimerkiksi luovan kirjoittamisen harjoituksessa.

SYVENNY

Bremer on koko uransa ajan ollut kiinnostunut ihmisistä ja tämän ympäristöistä. Oivaltava, tarkka katse ja lempeä huumori ovat olennainen osa Bremerin valokuvia, myös karun arjen keskellä.

Tarvikkeet: Kuvausvälineet (puhelimet, tabletit tai kamerat) sekä muistiinpanovälineet (tietokone tai paperia ja kynä).

Työskentelyohjeet:

Tarkastelelkaa yhdessä Bremerin valokuvaa (sivulla 12) ja keskustelkaa seuraavista kysymyksistä:

Mitä kuva kertoo kuvan henkilöistä ja heidän arjestaan? Muistuttaako kuva omaa arkeanne?

Valitkaa keskustelun jälkeen yhteisesti ajanjakso (esimerkiksi kaksi päivää tai viikko), jonka aikana toimitte oman arkenne kuvaajina.

Kuvatkaa puhelimella, kameroilla tai muilla laitteilla omaa arkeanne. Ottakaa kuvia mahdollisimman monenlaisista tilanteista ja henkilöistä.

Huomio: Ihmisiä, kuten perheenjäseniä ja ystäviä, kuvatesanne teillä pitää olla kuvattavan henkilön lupa kuvan ottamiselle ja jakamiselle.

Valitkaa kuvausajan jälkeen 5-15 teille merkittävintä kuvaa. Tarkastelkaa kuvia yhdessä. Pohtikaa yhteisesti seuraavia kysymyksiä:

Miten te määrittele arjen?

Kuka ja mitä arkeenne kuuluu?

Mitä yhteisiä elementtejä kuvissa esiintyy?

Entä mikä on yksilöllistä?

Kirjoitustehtävä:

Caj Bremer on antanut näyttelylleen nimen *Suomalainen arkipäivä* ja näyttelyn valokuvien ja tekstien voidaankin ajatella aktiivisesti rakentavan ajatuksia ja tarinoita suomalaisuudesta.

Kirjoita lyhyt teksti, jossa pohdit vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

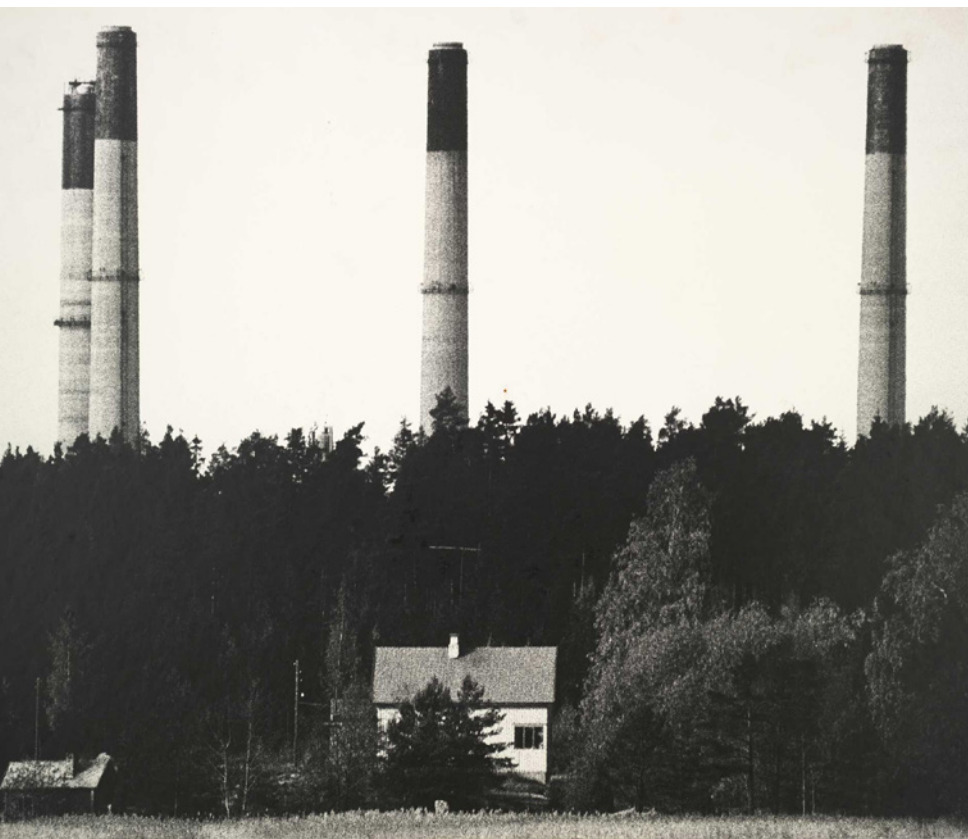
Voitko määritellä, mitä on suomalaisuus?

Entä suomalainen arki?

Tiedätkö yksilöitä tai ryhmiä jotka yritetään pitää suomalaisuuden käsitteen ulkopuolella? Miksi?

Millaista tarinaa ottamasi kuvat kertovat ”suomalaisesta” arkipäivästä?

Kirjoitustehtävä suositellaan aloitettavaksi kuvausprosessin ja yhteisen keskustelun jälkeen.

YHTEISKUNNAN MURROKSESSA

Tehtävät liittyvät teossarjaan

Caj Bremer: Jätti-Nesteen Naapuri

Jätti-Nesteen Naapuri sarjan päähenkilö oli Sköldvikin viimeinen ammattikalastaja **Tor Strandberg**. Teoskokonaisuudella Bremer otti kantaa suuryhtiön vaikutukseen alueeseen ja kalastajien elinkeinoon. Hänen kuvareportaasia muistuttavan sarjansa jälkeen keskustelut

ja kannanotot suuryhtiöiden toiminnasta, ympäristön muutoksesta sekä ilmastonmuutoksesta ja sen vaikutuksista yhteiskuntaan ja yksilöiden elämään ovat yleistyneet ja tulleet osaksi jokapäiväistä mediakokemusta.

POHDI

Katsokaa kuvia kokonaisuudesta *Jätti-Nesteen Naapuri* ja pohtikaa yhteisesti seuraavia kysymyksiä:

Millainen tunnelma kuvissa on?

(Esimerkiksi uhkaava, iloinen, neutraali, toiveikas...)

Välittykö kuvista kuvaajan ajatusmaailma tai mielipide liittyen kuvien aiheeseen?

Mitä kuvat kertovat yksilön mahdollisuuksista yhteiskunnan murroksen keskellä?

Miten tiedätte teollisuuden ja ilmastonmuutoksen vaikutuksista omaan lähiympäristöönne ja yhteisöihinne?

SYVENNY

Lehtikuvaajana Caj Bremer toimi yhteistyössä toimittajien kanssa. Tuloksena olivat usein kuvaa ja tekstiä yhdistävät kuvareportaasit, jotka lähestyivät Bremerin valitsemia aiheita inhimillisestä näkökulmasta.

Tarvikkeet: Kuvausvälineet (puhelimet, tabletit tai kamerat) sekä muistiinpanovälineet (paperia ja kynä).

KUVA: Caj Bremer, sarjasta *Jätti-Nesteen Naapuri*, 1973, d2003:23/26

Työskentelyohjeet:

Keskustelkaa ensin yhteisesti tai pienryhmissä seuraavista kysymyksistä:

Mitä tiedätte ympäristössä tapahtuvista muutoksista ja ympäristöön vaikuttavasta teollisuudesta?

Mitä merkkejä omassa ympäristössäsi on öljy-, hiili- tai kaivosteollisuudesta? Ovatko ne näkyviä?

Sopikaa seuraavaksi yhdessä ryhmän kanssa kuvauskohde. Kohde voi olla esimerkiksi tehdas, jalostamo, sähkölaitos, kaivos, vesitorni, mielenosoitus tai koulun tapahtuma. Valitkaa kohteenne niin, että se on tarpeeksi lähellä, että sinne voi tehdä lyhyen retken. Sopikaa myös päivä, jolloin lähdette tutkimaan kohdettanne.

Vierailkaa valitsemassanne kohteessa ja tehkää paljon kuvallisia ja kirjallisia muistiinpanoja.

Jos se on mahdollista, haastatelkaa ja pyytäkää lupa ottaa kuvia kohteessanne olevista ihmisistä. Tehkää muistiinpanoja heidän kokemuksistaan ja mielipiteistään.

Kootkaa muistiinpanoistanne ja ottamistanne kuvista yksin tai ryhmissä kuvareportaasi.

Pyrkikää reportaasissanne tuomaan esille omia tunnelmianne paikasta tai tapahtumasta ja sen vaikutuksesta ympäristöönne.

Tarkastelkaa lopuksi yhdessä kokoamianne reportaaseja ja pohtikaa vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

Antaako reportaasi kattavan kuvan esittämästään paikasta tai tapahtumasta?

Vaikuttavatko omat mielipiteenne, ennakkoluulonne tai tietonne ottamiinne kuviin ja lopulliseen reportaasiin?

Muuttuiko käsityksenne paikasta tai tapahtumasta prosessin aikana? Miten?

KUVAREPORTAASI

Reportaasi on laaja kuvista ja tekstistä koostuva juttu-kokonaisuus. Se ei välttämättä ole tuore ja ajankohtainen samalla tavalla kuin uutinen. Reportaasi on subjektiivisempi ja henkilökohtaisempi kuin uutinen. Se käsittelee aihettaan tai teemaansa laajasti ja voi yhdistää faktaa, haastatteluja sekä tekijän henkilökohtaisia havaintoja ja ajatuksia.

Kuvareportaasit tulivat lehtiin 1950-luvulla. Niihin liittyi selvä yhteiskunnallinen ote ja tutkiva journalistinen asenne. Kuvareportaasi voi sisältää hyvin vähän tekstiä, koska kuvien itsessään on tarkoitus kertoa aiheesta.

Lähde: Mediakompassi (http://vintti.yle.fi/yle.fi/mediakompassi/mediakompassi/7-luokkalaiset/mediataju/kuvien_tulkinta/reportaasi.htm, tarkistettu 20.8.2019)

RAKENNETUT KUVAT

Tehtävät liittyvät Caj Bremerin sarjaan Erämaan Teatteria

POHDI

Katsokaa *Erämaan teatteri* -kokonaisuuden kuvia ja pohtikaa yhteisesti kysymyksiä:

Mitä kuvat kertovat aikansa terveydenhuollosta ja yhteisöistä?

Tunnistattekko kuvissa tuttuja tilanteita tai tunteita?

Miksi Bremer viittaa kuviin teatterina?

Miten sosiaalinen media ja internet ovat vaikuttaneet siihen, miten voimme jakaa hetkiä omasta elämästämme muiden kanssa?

SYVENNY

Erämaan teatteria -sarjassa Caj Bremer matkusti sairaanhoitajan mukana kuvaamassa hänen työtään. Samalla hän kuvasi yhteisöjä, joille hoitajan vierailu oli yhteinen, kiinnostava tapahtuma. Sosiaalisen median käyttö antaa mahdollisuuden kurkistaa meitä kiinnostavien ihmisten elämän tapahtumiin ja heidän tunteisiinsa. Kuinka varmoja voimme olla näiden kuvien ja tapahtumien todellisuudesta?

Tarvikkeet: Kuvausvälineet (puhelimet, tabletit tai järjestelmäkamerat) sekä erilaisia valaisimia (taskulamppuja, kuvaus- tai muita valoja) ja rekvisiittaa (vaatteita ja esineitä).

Työskentelyohjeet:

Jakautukaa ryhmiin. Jokaisen ryhmän tehtävä on kuvata arkinen tilanne, mutta lavastaa se huolellisesti.

Pohtikaa henkilöhahmoja, jotka esiintyvät kuvissa: vaatetusta, asentoja, ilmeitä ja kuvauspaikkaa.

Pohtikaa taustaa ja kuvissa esiintyviä esineitä ja miten ne on asetettu kuvaan.

Pohtikaa kuvan valaistusta ja hyödyntäkää halutesanne irtovaloja (taskulamppuja, puhelimen valoja ja valokuvausvaloja) kuvaustilanteessa.

Suunnittelun jälkeen, ottakaa kuva puhelimella tai järjestelmäkameralla. Voitte muokata kuvaa (valoja, värejä ja tarkkuutta) kuvanmuokkausohjelmalla.

Katselkaa tehtävän jälkeen ottamianne kuvia ja keskustelkaa yhteisesti seuraavista kysymyksistä:

Onko lavastettuja kuvia mahdollista erottaa lavastamattomista, spontaaneista kuvista? Missä menee todellisen ja lavastetun raja?

Vaikuttaako kameran läsnäolo aina siihen, miten käyttäydymme kuvissa?

Keskustelua varten on mahdollista ottaa ryhmien kuvien rinnalle valittuja kuvia sosiaalisesta mediasta.

VALLAN KUVAT

Tehtävät liittyvät Sakari Piippo: Eräitä huomioita Suomen poliittisesta järjestelmästä näyttelykokonaisuuteen.

Valokuvalla on monta käyttötarkoitusta. Ne eivät ole ainoastaan representaatioita kuvan kohteesta, vaan osallistuvat aktiivisesti mielikuvien, tiedon ja tarinoiden rakentamiseen. Kuvat, jotka esittävät poliitikkoja tai muita vallankäyttäjiä ovat siis myös vallan kuvia. Valokuvaaja Sakari Piippo on omissa kuvissaan inhimillistänyt yhteiskunnan vallankäyttäjiä ja kuvannut valtaan liittyviä yhteiskunnallisia prosesseja ja rituaaleja, kuten äänestämistä.

POHDI

Jakautukaa pareiksi tai pieniin ryhmiin. Keskustelkaa seuraavista kysymyksistä tutkiessanne Sakari Piipon kuvia.

Miten Piippo on kuvannut kohteitaan? Millainen tunnelma kuvissa on?

Ovatko kuvat henkilökuvia, tilannekuvia, poliittisia pilakuvia, taidekuvia tai journalistisia valokuvia?

Mitä kuvat kertovat erityisesti Suomen poliittisesta järjestelmästä, päättäjistä ja vallan prosesseista?

Miten kuvat eroavat yleisestä poliittisesta kuvastosta joita näet lehdissä ja esimerkiksi vaalimainoksissa?

SYVENNY

Kuvallisessa trilogiassaan Sakari Piippo pyrkii kuvallistamaan Suomen poliittista päätöksentekojärjestelmää ja sen puitteita tavalla, jonka yllättävä näkökulma saa katsojan pohtimaan yhteiskuntaa uudella tavalla.

Tarvikkeet: Kuvausvälineet (puhelimet, tabletit tai kamerat) sekä muistiinpanovälineet (tietokone tai paperia ja kynä).

Työskentelyohjeet:

Tarkastelkaa seuraavan viikon ajan erilaisia uutis- ja mediakuvia. Keskittykää erityisesti kuviin, joissa esiintyy poliittisia päättäjiä. Voitte halutessanne myös etsiä poliittisten päättäjien Instagram-, Facebook- ja Twitter-tilejä sekä muita sosiaalisen median alustoja.

Valitkaa yksi kuva, jonka tuotte mukanaan keskustelua varten.

Keskustelkaa yhteisesti seuraavista kysymyksistä:

Mitä yhteistä valitsemillanne kuvilla on?

Millainen on keskiverto uutiskuva tai mediakuva?

Miten poliittiset päättäjät esitetään valitsemissanne kuvissa?

Miten poliittisista päättäjistä tai prosesseista esitetyt kuvat vaikuttavat tapoihin, joilla ajatteleme yhteiskunnallisista teemoista?

Tarkastelkaa seuraavaksi Sakari Piipon kuvia.

Keskustelkaa seuraavista kysymyksistä:

Miten Piipon kuvat esittävät poliittisia päättäjiä?

Millainen valo ja rajausta kuvissa on?

Millaisiin asioihin kuvissa keskitytään? Miten se vaikuttaa kuvan lukemiseen?

Jakautukaa keskustelun jälkeen ryhmiin.

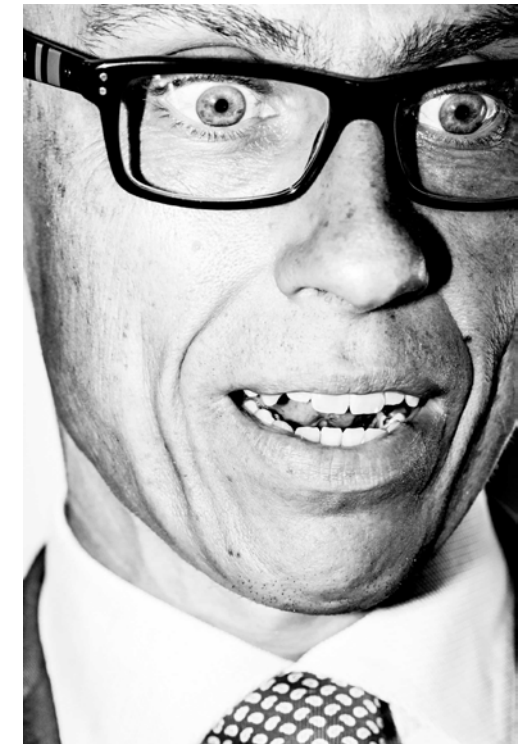
Jokaisen ryhmän saa tehtäväksi tulee toteuttaa kaksi valokuvasarjaa (2-5 kuvaa) samasta asiasta tai henkilöstä. Pyrkikää tekemään sarjoista mahdollisimman erilaiset esimerkiksi valaistuksen, rajauksen ja kameran etäisyyden avulla.

Tehtävän lopussa katsokaa ja keskustelkaa ryhmien kuvista yhteisesti.

SENSUURI

Tehtävät liittyvät Sakari Piipon Eräitä huomioita Suomen poliittisesta järjestelmästä -näyttelyyn.

Piippo työskenteli valtioneuvoston kanslian valokuvaajana 2015. Työnsä ohessa hän kuvasi poliitikkojen ilmeitä sekä yksityiskohtia, kuten umpisolmussa olevia kengännauhoja tai ryppyisiä solmioita. Näistä kuvista syntyi myöhemmin osa *Eräitä huomioita Suomen poliittisesta järjestelmästä näyttelyn* kokonaisuutta. Ne ovat herättäneet paljon keskustelua ja valokuvia on pyritty myös sensuroimaan.

KUVAT: Sakari Piippo: sarjasta Valtioneuvosto, 2015–2019.

POHDI

Keskustelkaa yhteisesti seuraavista kysymyksistä tutkiessanne kokonaisuutta sensuurista ja sensuurin yrityksistä liittyen Piipon valokuiin:

Mitä arvelette, miksi hänen kuviensa esittäminen on haluttu kieltää?

Onko valtiolla tai yksilöllä oikeus sensuroida kuvia tai muita sisältöjä? Millaisia?

Mitä taiteilijan vapaus tarkoittaa?

Millaisia eettisiä kysymyksiä sensuuriin liittyy?

Millaisia henkilökohtaisia, yhteisöllisiä, yhteiskunnallisia ja taloudellisia motivaatioita sensuuriin voi liittyä?

SYVENNY

Kuvallisessa trilogiassaan Sakari Piippo kuvallistaa Suomen poliittista päätöksentekojärjestelmää tavalla, jonka yllättävä näkökulma saa katsojan pohtimaan yhteiskuntaa uudella tavalla. Kuviensa vuoksi hän on kohdannut sensurointiyrityksiä, vaikka Suomessa taiteilijoilla, toimittajilla ja muilla toimijoilla on laajat vapaudet.

Tarvikkeet: Kuvausvälineet (puhelimet, tabletit tai kamerat) sekä muita kuvan tuottamisen välineitä kuten kyniä, tusseja, maaleja ja paperia.

Työskentelyohjeet:

Keskustelkaa ensin yhteisesti seuraavista kysymyksistä:

Millaisia kuvia tai sisältöjä nykyään sensuroidaan?

Tiedätkö esimerkkejä sosiaalisesta mediasta tai muualta verkosta?

Onko omia kuvianne sensuroitu? Miten?

Toteuttakaa seuraavaksi yksin tai pienissä ryhmissä teos, joka kommentoi ja ottaa kantaa sensuuriin ilmiönä. Se voi olla valokuva tai valokuvasarja, piirros, juliste, video tai monimEDIATEOS.

Kootkaa lopuksi teoksenne yhteen ja keskustelkaa niiden sisällöistä, kannanotoista ja vaikutuksista yhteisesti.

YHDEN KUVAN MANIFESTI

Tehtävät liittyvät

Yhden kuvan manifesti -näyttelyn teoksiin

Yhden kuvan manifesti on kannanotto aikana, jolloin sarjallisuus on osa valokuvan esittämisen valtavirtaa. Yhden kuvan manifestissa joukko taiteilijoita ovat haastaneet itsensä ja katsojat pysähtymään yhden valokuvan äärelle ihmettelemään ja tarkastelemaan yhden kuvan mahdollisuuksia.

POHDI

Tarkastelkaa Yhden kuvan manifestin teoksia ja keskustelkaa seuraavista kysymyksistä yhdessä ryhmän kanssa:

Mitä näette teoksissa?

Millaisia teemoja teokset käsittelevät?

Millaisia tuntemuksia, ajatuksia ja mielikuvia näyttelyn teokset herättävät?

Onko yksi kuva riittävä kertomaan kaiken tarpeellisen?

SYVENNY

Yhden kuvan manifesti korostaa yhden kuvan merkitystä ja yhden kuvan äärelle asettumista. Nykyisessä kuvavirrassa, jonka kohtaamme ympäristössämme ja mediassa, voi olla hankala keskittyä vain yhteen merkitykselliseen kuvaan.

Tarvikkeet: Kuvausvälineet (puhelimet, tabletit tai kamerat) sekä muita kuvan tuottamisen välineitä kuten kyniä, tusseja, maaleja ja paperia.

Työskentelyohjeet:

Jokainen tuo tunnille mukaansa yhden itselleen merkittävän kuvan.

Keskustelkaa valitsemistanne kuvista yhteisesti seuraavien kysymysten avulla:

Miksi juuri tämä yksi kuva on merkittävä?

Millaisia teemoja kuvaan liittyy?

Tuottakaa oma kuvanne näyttelyn teemalla: Yhden kuvan manifesti käyttäen inspiraationa tai lähtökohtana valitsemaanne merkittävää kuvaa. Tuottamanne kuva voi olla valokuva, piirustus, maalaus tai monimmediateos.

Keskustelkaa lopuksi yhteisesti tuottamistanne kuvista ja Yhden kuvan manifesti -teemasta.